

En liberal biståndspolitik för framtiden

RAPPORT FRÅN DEN UTRIKESPOLITISKA
FÖRNYELSEGRUPPEN

En liberal biståndspolitik för framtiden

Sverige måste inom de multilaterala samarbetena driva en agenda för ökad demokratisering. Biståndet bör riktas om så att en större del går till främjande av yttrandefrihet och pressfrihet. Sverige måste särskilt arbeta för att Dawit Isaak, som nu suttit 15 år i eritreanskt fängelse, släpps fri. Riktat bistånd bör i högre grad än i dag ges till fria journalisters utbildning och kontakter i Sverige. Goda exempel är Radio Free Europe och Radio Marti. Detta är relevant exempelvis på Kuba där många demokratiaktivister har sin bas i nättidningar eller radiokanaler som sänder från Miami.

Sverige bör driva på för att EU:s biståndsstrategier får ett ökat fokus på demokratiinsatser, och stödja de goda initiativ som redan tagits. Ett sådant är EU Human Rights Defender Mechanism, som presenterades i december 2015 och som ska bistå riskutsatta MR-aktivister i andra delar av världen. Mekanismen bidrar till uppfyllandet av de globala hållbarhetsmålen. Den väntas vara på plats 2018 och kommer att kunna ge både akut och mer långsiktigt stöd till aktivister globalt. Det handlar om allt från fysiskt skydd till nätverksetablering.

De svenska utlandsmyndigheterna ska ges i uppgift att tydligare prioritera arbetet för att främja demokrati och mänskliga rättigheter. Den svenska rösten utomlands måste prioritera värderingar, inte bara nationella intressen. Våra ambassader i icke-demokratiska länder ska ha en särskild uppgift att stötta den demokratiska oppositionen på plats och vi bör även sätta tryck på de olika EU-delegationerna världen över att agera på samma sätt. Det är också viktigt att Sverige driver på i andra frågor som är politiskt känsliga i mottagarländerna. Det gäller framför allt sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter – kvinnors rätt till sin kropp och sexualitet, inklusive rätten till fri abort – samt hbt-personers rättigheter.

Vi föreslår att svenska ambassader i diktaturer bör bli frizoner där demokratiaktivister kan kommunicera genom att låna datorer och få tillgång till censurerade dagstidningar och böcker. Med utgångspunkt i allt detta bör en utredning snarast tillsättas för att lägga fram en samlad agenda för ökat svenskt stöd till demokratiaktivister.

Sverige kan och bör göra mer åt bristen på reformer än åt bristen på resurser i den fattigare delen av världen. För att utvecklingen ska ta fart i världens ofria och därmed fattiga länder krävs att de lagstiftande församlingarna agerar. De måste fatta politiska beslut och genomföra viktiga reformer. Vi bör kunna låna ut svenska tjänstemän för att hjälpa till och bygga upp en god förvaltning. I enlighet med more for more-principen bör stater som genomför demokratiska reformer, främjar mänskliga rättigheter, jämställdhet och öppenhet, och som minskar korruption, belönas för detta. Stater som fortsätter att kränka sina medborgares mänskliga rättigheter ska fasas ut från biståndet. Det långsiktiga stödet till människor som bor i diktaturer eller auktoritära stater ska i stället kanaliseras via internationella organisationer, världssamfundet, civilsamhälle eller demokratisk opposition. Det bör inte gå bilateralt stat till stat.

Vid en borgerlig valseger 2018 måste det bilaterala biståndet till den palestinska myndigheten göras om i grunden. Bistånd till Gaza och Västbanken uppgick förra året till sammanlagt 462 miljoner kronor. Det har i Palestina inte hållits val på över ett decennium, korruptionen är omfattande, homosexuella förtrycks, kritiska röster tystas och antisemitisk våldspropaganda flödar utan att ansvariga reagerar. Trots det har Sverige inte skärpt tonen. Under våren 2016 antog riksdagen en reservation från bland annat Liberalerna, där det slogs fast att biståndet till Palestina måste göras om i grunden. Vi menar att det bilaterala stödet till den palestinska myndigheten måste villkoras för att på riktigt kunna förbättra situationen i regionen. Sverige ska ställa krav på att den uppfyller demokratiska principer, bekämpar korruption och respekterar mänskliga rättigheter. Om dessa krav inte uppfylls bör biståndet till människorna i regionen gå via andra kanaler.

Vi vill att UD får i uppgift att här hitta en lämplig väg framåt för svenskt stöd till extremism-bekämpning i Tunisien och andra behövande länder. I L:s budgetmotion fördubblas stödet till Tunisien. Efter OECD DAC:s uppdatering av de så kallade DAC-reglerna i februari 2016, är det möjligt att använda biståndsmedel för förebyggande arbete mot våldsamt extremism. I Tunisien pågår just nu en bräcklig demokratisering. Den unga befolkningen är trött på krig och interna stridigheter, och längtar efter frihet. Det finns över 100 partier, läskunnigheten är hög och ekonomin regionens mest välutvecklade. Under 2015 gick landet från att vara delvis fritt till fritt enligt Freedom House ranking. Man har antagit en ny feministisk konstitution och genomfört öppna och fria val. Den utvecklingen måste bejakas och stödjas. För trots att levnadsstandarden är högre än i de mer befolkade grannländerna är Tunisien det land varifrån flest människor åker för att ansluta sig till Daesh. Sverige bör därför – i form av ett pilotprojekt som sedan kan appliceras på andra länder – öka stödet till det demokratiserande Tunisien i dess kamp mot den tilltagande radikaleringen.

En viktig del i Daesh strategi är förintelse av kulturarvet i Mena-regionen. Genom att spränga sönder eller plocka isär och sälja tusenåriga byggnader och samlingar åstadkommer man både kulturell rensning och finansiering av sin terrorverksamhet. Enligt 1954 års Haagkonvention, som Sverige har undertecknat, är förstörelse av ett folks kulturarv att anse som ett brott mot hela mänskligheten. Vi bör också vara pådrivande för att de skyldiga ställs till svars. I och med att ICC i september 2016 fällde Ahmad al-Faqi al-Mahdi som 2012 beordrade förstörelsen av nio mausoleer och en moské i Timbuktu i Mali till nio års fängelse, har förstörelse av kulturarv för första gången dömts som ett krigsbrott. Daesh har drivits ut ur världsarvstaden Palmyra, men i Libyen, där man nu etablerar sig finns precis som i Irak och Syrien unika Unescovärldsarv. Vi välkomnar regeringens satsning på ett nordiskt samarbete mot illegal handel med antikviteter. Men den är otillräcklig. Sverige måste göra ytterligare – biståndsmedel bör användas i kampen för att rädda vårt gemensamma kulturarv. Detta utgör ett viktigt komplement till de insatser vi gör för människor som flyr från regionen. Den som förlorar sin historia förlorar också sig själv.

Den brittiska regeringen har valt att stötta British Museum i uppstarten av ett program där irakiska arkeologer utbildas för att den dag freden kommer kunna vara med och rädda kulturarvet i Irak. En särskild fond för detta syfte har också utlovats. Vi Liberaler vill att den svenska regeringen agerar i den andan.

Vi bör öka stödet till enskilda konstnärer, författare och andra konstutövare i regionen.

Utbildningssatsning. Utbildning är helt avgörande för att ta sig ut ur fattigdom, både på individ- och makronivå. Samtidigt saknar 775 miljoner vuxna och 120 miljoner unga världen över grundläggande läskunnighet. Och samtidigt är det minst 58 miljoner barn som inte går i skolan, ofta på grund av att familjen inte har råd att betala skolavgifter. Sida har identifierat som ett problem att många av de barn som väl börjar skolan inte går klart. Så mycket som var fjärde elev beräknas hoppa av innan de avslutat grundskolan, enligt Unicef. Dessutom saknas medel till skolgång för

många av de barn som växer upp i flyktingläger. Det vill vi ändra på. Det finns flera exempel på hur lösningar inom informations- och kommunikationsteknologier har möjliggjort att utbildning kommit fler till del. Det svenska stödet till utbildning bör därför öka, och framgångsrika metoder för att få fler att gå färdigt grundskolan identifieras och implementeras.

Flickors skolgång är avgörande för att öka jämställdheten i världen och möjliggöra en global demokratisering. Trots den enorma skillnad som flickors skolgång skulle göra för utvecklingen i världens fattigare länder, går i dag mindre än 2 procent av allt utvecklingsbistånd till program som riktar sig till tonårsflickor. Liberalerna vill därför att en större del av svenskt bistånd måste användas för att säkra flickors skolgång. Rätten till utbildning är en mänsklig – inte manlig – rättighet. Det är mer förödande att hindra flickor än pojkar från att utbilda sig och arbeta, eftersom barnäktenskap och graviditet är oåterkalleliga livshändelser som påverkar även nästa generation. Att utrota kvinnlig analfabetism är därför en oslagbar investering för utveckling och tillväxt. I Asien och Stilla-havsområdet är 70-90 procent av de som omkommer i naturkatastrofer kvinnor och flickor – beror på ojämlikheter i levnadsvillkor som gjort att betydligt färre kvinnor än män kan simma. Simlektioner för kvinnor och flickor är en livsviktig insats.

Vi står fast vid enprocentsmålet.

Mot bakgrund av den mycket svåra situationen i Syrien och Irak bör Sverige öka det finansiella stödet till FN:s humanitära hjälporgan UNHCR, World Food Program, UNOCHA och Unicef. Det är särskilt viktigt att barns skolgång i flyktinglägren främjas.

Halvera stödet till informations- och opinionsbildande verksamhet i Sverige.

Se över hur det svenska bilaterala biståndet till den afghanska staten kan användas för att förbättra återvändande till landet. Under de senaste åren har antalet ensamkommande ungdomar som rest från andra regioner till Europa ökat kraftigt. En klar majoritet av exempelvis afghanerna har tidigare år saknat tillräckliga asylskäl och därför inte fått stanna. I det svåra läge vi befinner oss i, med den värsta flyktingkrisen på över 70 år, är det viktigt att Sverige tillsammans med EU ställer krav på återvändandeländerna att ta emot dem som utvisas. Exempelvis den afghanska staten är sedan länge en stor biståndsmottagare. Utfallet till Afghanistan uppgick till 874 miljoner kronor. Utred hur stödet till Afghanistan kan riktas om, så att ytterligare medel går till ickestatliga organisationer i stället för direkt till staten, om landets regering inte bättre tillser att möjligheterna för återvändande förbättras. Samarbetet med International Organization for Migration (IOM) för återvändande behöver också utvecklas för att underlätta för dem som nekats asyl att åka hem.

www.liberalerna.se

info@liberalerna.se

[@liberalerna.se](https://www.facebook.com/liberalerna.se)

Presstjänsten: 070-854 90 20 (ej SMS)